

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИСУНОК

Освітня програма «Образотворче мистецтво»

Другого (магістерського) рівня

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 5 від "13" 11. 2023 р.**

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Рисунок
Освітня програма	Образотворче мистецтво
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Освітній рівень	другий (магістерський)
Статус дисципліни	(основна)
Курс / семестр	1 курс, 1-2 семестри
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 6 год. Практичні заняття – 84 год. Самостійна робота – 180 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/3864

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу (в межах мети на цілей ОП)

Метою вивчення навчальної дисципліни «Рисунок» є підготовка висококваліфікованих фахівців образотворчого мистецтва, обізнаних з досягненнями світової культури і спроможних самостійно виконувати завдання творчого характеру, розвиток у студентів уміння правдиво зображати форму, силует на площині паперу або іншій основі, оволодіння професійною грамотою.

Основними цілями вивчення дисципліни є:

- вільне володіння різноманітними техніками рисунку;
- впевнене вирішення поставлених завдань, котрі органічно виникають при виконанні постановок з оголеною натурою і фігурою в одязі;
- вміле користування основами, інструментами та матеріалами для рисунку.

Підсумкова форма контролю: 1 семестр- залік; 2 семестр- екзамен.

Компетентності

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 1. Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену

творчу уяву, використовувати власну образно асоціативну мову при створенні художнього образу.

СК 2. Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

СК 9. Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт образотворчого та/або декоративного мистецтва.

Програмні результати навчання

РН 2. Інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконологічні, іконографічні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення.

РН 3. Володіти інноваційними методами та технологіями роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями).

РН 4. Представляти формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

РН 8. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної, дослідницької та освітньої діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

РН 10. Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, основних принципів розвитку сучасного візуального мистецтва.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Лекція: «Тематичний фігуративний рисунок у творчості»	Розуміти поняття тематичного сюжетного рисунку, історичне коріння тематичного мистецтва, умовність змісту і форми, засоби стилізації зображення, художній образ. Орієнтуватися у різноманітності	Письмове завдання

	видатних мистців».	підходів до тематичного рисунку митців України. Знати правила виконання фігури людини в одязі.	
2.	<p>Практичні заняття:</p> <p>«Рисунок з натури тематичного однофігурного портрету людини в національному одязі однієї з етнографічних груп Прикарпаття («Гуцульський майстер-різьбяр» «Писанкарка», «Мосяжник», «Лісоруб», «Косар».)»</p> <p>Художні матеріали та інструменти: папір А1, графітний олівець</p>	<p>Вміти виконувати з натури тематичний однофігурний портрет людини в національному одязі етнографічних груп Прикарпаття з атрибутами її життя та праці. Для створення тематичної композиції використовувати техніки роботи графітним олівцем, вміло передаючи характер особи, специфіку форми та освітлення.</p>	Практичне виконання
3.	<p>Практичні заняття:</p> <p>«Рисунок з натури тематичного однофігурного портрету сучасної людини творчих спеціальностей («Художник</p>	<p>Вміти виконувати з натури тематичний однофігурний портрет сучасної людини творчих спеціальностей з професійними атрибутами. Для створення тематичної композиції використовувати техніки роботи графітним олівцем, вміло передаючи характер особи, специфіку форми та освітлення.</p>	Практичне завдання

	», «Музикант» , «Актор»». Художні матеріали та інструмент и: папір А1, графітний олівець		
4.	Лекція: «Особливос ті рисунку з натури багатофігур ної тематичної композиції»	Розуміти поняття графічних тематичних фігуративних композицій, враховуючи пластику, психологічний стан, вік, стать людей, характер одягу, освітлення. Сюжети і теми багатофігурних рисувальних композицій.	Письмове завдання
5.	Практичні заняття: «Рисунок з натури двофігурної тематичної композиції на тему з життя сучасної молоді («Студенти », «Спортсмен и», «Воїни», тощо). Художні матеріали та інструмент и: папір А1, графітний олівець, вугілля, сангіна	Вміти виконувати з натури двофігурну тематичну композицію на теми з життя сучасної молоді (з професійними атрибутами). Для створення тематичної композиції використовувати техніки роботи графітним олівцем, вугілля, вміло передаючи характер осіб, специфіку форми та освітлення.	Практичне завдання

4. Система оцінювання курсу

1 семестр

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	4
Практичне заняття	70
Самостійна робота	26
Залік	
Максимальна кількість балів	100

2 семестр

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	2
Практичне заняття	30
Самостійна робота	18
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5.Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

1 семестр

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	2	2																4
Практичні з-тя			8	8		8		8	8	8	8	8	6					70
Самостійна р-та															26			26
Індивідуальні завдання																		
Залік /Екзамен																		
Всього за тиж-нь	2	2	8	8		8		8	8	8	8	8	6		26			100

2 семестр

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції					2													2
Практичні з-тя						4			4	4	4	4	4	6				30
Самостійна р-та																		18
Індивідуальні завдання																		
Екзамен																	50	50
Всього за тиж-нь					2	4			4	4	4	4	4	6			50	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

Лекція -2 бали за заняття		Практичне заняття – 4 бали	
Кількість балів	Національна шкала	Кількість балів	Національна шкала
2	5 (відмінно)	4	5 (відмінно)
-	4 (добре)	3	4 (добре)
1	3 (задовільно)	2	3 (задовільно)
0	2 (незадовільно)	1	2 (незадовільно)

Практичне заняття – 6 балів		Практичне заняття – 8 балів	
Кількість балів	Національна шкала	Кількість балів	Національна шкала
6	5 (відмінно)	7-8	5 (відмінно)
4-5	4 (добре)	5-6	4 (добре)
2-3	3 (задовільно)	4	3 (задовільно)
1	2 (незадовільно)	1-3	2 (незадовільно)

Самостійна робота – 18 балів		Самостійна робота – 26 балів	
Кількість балів	Національна шкала	Кількість балів	Національна шкала
16-18	5 (відмінно)	25-26	5 (відмінно)
11-15	4 (добре)	19-24	4 (добре)
9-10	3 (задовільно)	13-18	3 (задовільно)
1-8	2 (незадовільно)	1 -12	2 (незадовільно)

Семестровий (підсумковий) контроль за 1 семестр проводиться у формі заліку. Навчання оцінюється за 100 бальною шкалою.

Шкали оцінювання		
Університетська	національна	Шкала ЄКТС
90-100	зараховано	A
80-89		B
70-79		C
60-69		D
50-59		E
26-49	незараховано	FX
1-25		F

Семестровий (підсумковий) контроль за 2 семестр проводиться у формі екзамену. Навчання оцінюється за 100 бальною шкалою.

Шкала оцінювання			
Університетська	Національна		Шкала ЄКТС
90-100	5	відмінно	A
80-89	4	добре	B
70-79			C
60-69	3	задовільно	D
50-59			E
26-49	2	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
1-25		Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти визначені у Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf

6.Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
<p style="text-align: center;">Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Белянський О. М. Короткочасний рисунок. Майстер-клас. Навчальний посібник для художніх навчальних закладів 1–4 рівнів акредитації, Луганськ : ЛДІКМ, 2008. 124 с. 2. Гілязова Н.М. Рисунок. Живопис. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2020. 112 с. 3. Денисенко С. М. Основи композиції і проєктної графіки: навчальний посібник — К: НАУ, 2021 – 52 с. 4. Джахірул Амін Анатомія для художників. Наочний посібник із зображення людського тіла. 2022. 304 с. 5. Кириченко М. А. Кириченко І. М. Основи образотворчої грамати. Київ : Вища шк., 2002. 168 с. 6. Клименюк Т.М. Креслення. Рисунок. 2022. 240 с. 7. Ли Н. Г. Основи учбового академічного рисунку: - Ексмо, 2005. 482 с. 8. Лукань В. Рисунок: Івано-Франківськ, Плай, 2005, 112 с. 9. Перепадя В. В. Рисунок. Проблеми творчості в навчальному процесі. Львів: Палітра, 2003. 288 с. 10. Приймич Л. Ю. Основи композиції: методичний посібник (для спеціальностей «Образотворче мистецтво», «Декоративне мистецтво»). Ужгород, 2012. 23 с. 11. Сухенко В. О. Рисунок. Навчальний посібник. Київ : BONA MENTE, 2004, 184 с. 12. Туманов І. М. Рисунок. Живопис. Скульптура: навч. посіб. Львів : Аверс, 2010. 496 с. 13. Giovanni Tommasi Ferroni. Canto Dopo Canto. SanBenedetto del Tronto. OPERA, 2021. 176 p. 14. Giovanni Civardi. Il Nudo Maschille Strutture e Metodi di Rappresentazione. Milano/Il Castello/Collane Tecniche, 1991. 224 p. 15. Ivan Lendl. Alfons Mucha. Bratislava: Slovart, 2018. 320 с. 	

7. Контактна інформація

Кафедра	<p>Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації, Навчально-науковий інститут мистецтв м. Івано-Франківськ, вул. Української перемоги 34 а, каб. 306.</p> <p>Сайт кафедри: https://odpnr.pnu.edu.ua/?_gl=1*391uuo*_ga*ODkyMDI2OTUxLjE2OTE0Nzc4NDI.*_ga_B6J5G9CVS8*MTY5MjUzMjYyMi45LjEuMTY5MjUzMjYyNzC4wLjAuMA..&_ga=2.126043917.1265405861.1692521273-892026951.1691477842</p>
---------	---

	, електронна адреса кафедри: kodpmr@pnu.edu.ua
Викладач (і)	Доцент Сандюк Володимир Сергійович Професор Бойчук Богдан Васильович
Контактна інформація викладача	Електронна адреса: volodymyr.sandyuk@pnu.edu.ua bohdan.boichuk@pnu.edu.ua

Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності визначено в таких документах ЗВО: 1. Положенні про запобіганні академічному плагіату (нова редакція) у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf метою якого є запобігання та виявлення плагіату в наукових, навчально- і науково-методичних роботах науково-педагогічних працівників, здобувачів всіх освітніх ступенів (ОС) та форм навчання; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Положенні про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (нова редакція), https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf, в якому зазначаються права та обов'язки комісії, вимоги до її складу та порядок роботи; 2. Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція), https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf, в якому принцип академічної доброчесності сформульовано як
--------------------------	---

	<p>один із основних принципів поведінки члена університетської громади.</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Пропуски здійснюються у вигляді відпрацювання (здачі) семінарських занять, підготовки індивідуальних творчих завдань (проектів, презентацій, рефератів) та опрацювання літератури із лекційних курсів.</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>Освітній процес здійснюється згідно графіку навчального процесу. Студенти університету, які не виконали індивідуальний навчальний план семестру з однієї, двох або трьох дисциплін і при семестровому контролі отримали оцінку «незараховано» чи «незадовільно» (FX або F) мають право (за особистим бажанням) на повторне проходження навчальної дисципліни, вивчення якої може бути перенесене на наступний навчальний період, що регулюється Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (№ 18 від 2.02. 2016 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.), яке регламентує процедуру повторного вивчення навчальної дисципліни, тобто ліквідації академічної заборгованості https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/povtorne-vuvchennia_nove.pdf</p>
Додаткові бали	<p>Додаткові бали здобувачі освіти можуть отримати за написання рефератів, поглиблене вивчення певних питань за додатковою літературою з лекційних курсів; виконання додаткових завдань із семінарських занять.</p>
Неформальна освіта	<p>Неформальна освіта регулюються Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом</p>

	ректора № 672 від 24.11.2022 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf
--	---

Викладач _____ **Сандюк В.С. , Бойчук Б.В.**